

האמצעים / שמחה

טיפוח אקלים חינוכי חסידי מיטבי

נושא השיעור:

מהי שמחה

בנושאים הקודמים עסקנו בתפקידו של האדם בעולם ובעבודה המוטלת עלינו. לאחר שהתלמידים הבינו 'מה' העבודה הנדרשת מהם נעסוק ב'איך'. "עבדו את ה' בשמחה" זהו כלל המנחה אותנו בעבודה בין האדם לקונו ובין האדם לחברו. בשיעור זה התלמידים יכירו את השמחה כרגש פנימי ואת חשיבותה, תוך התייחסות לביטויים החיצוניים של שמחה בהתנהגות היום-יומית. בנוסף, התלמידים ישוו בין פעולות הנעשות בשמחה לבין כאלו שלא, ויבינו שכאשר אנו פועלים מתוך שמחה התוצאה יותר טובה ויותר מהירה. זאת, בהקשר לחדש אדר, בו "מרבית בשמחה".

1

רציונאל

- התלמידים יגדירו את המושג שמחה.
- התלמידים יתוודעו למצבים שמעוררים שמחה.
- התלמידים יזהו את הביטויים החיצוניים לרגש השמחה.
- התלמידים יעמדו על חשיבות השמחה.

2

מטרות

- פתיחה:** הכנת סמיילי • 10 דק' - יחידני
- פעילות 1:** הכרת השמחה כרגש פנימי • 10 דק' - מליאה
- פעילות 2:** זיהוי ביטויי השמחה • 10 דק' - מליאה
- פעילות 3:** הבנת חשיבות השמחה • 10 דק' - מליאה
- סיום:** מבצעים מטלות בשמחה • 5 דק' - יחידני

3

מבנה השיעור

- חומרים ליצירה: מקלות ארטיק/שיפודים וזוג פרצופים (נספח 1) כמספר התלמידים
- 2 דפים 4A ריקים לצביעה ו-2 סוכריות טופי או ממתק כלשהו (פעילות 2)
- עותק אחד של מקרים למורה - מקריא לכיתה (נספח 2)
- תמונות להצגה/הקרנה (נספח 3)
- משימות לביצוע - למורה (נספח 4)
- דפי צביעה (נספח 5)

4

הכנה ואביזרים

האמצעים / שמחה

טיפוח אקלים חינוכי חסידי מיטבי

נושא השיעור:

מהי שמחה

פתיחה: יצירה

נפתח ביצירה שבה פרצוף שמח ופרצוף עצוב, ותוך כדי חלוקת דפי הפרצופים נפתח בשיח על השמחה (מה ההבדל בין הפרצופים? מה נעים לכם יותר? במה הייתם בוחרים? מה מאפיין אתכם? וכו').

כל תלמיד מקבל דף עם שני פרצופים (נספח 1). לאחר צביעת הפרצופים, גוזרים ומדביקים אותם משני צדדים של מקל ארטיק או שיפוד (כדאי להנחות את התלמידים לצבוע פרצוף שמח בצבעים עליזים - צהוב, ורוד, כתום וכד' ופרצוף עצוב בצבעים קודרים - אפור, חום וכד'). כך מתקבל תמרור שבצידו האחד סמיילי, ובצד השני פרצוף עצוב.

התמרור ישמש אותנו בפעילויות במהלך השיעור.

היגד מקשר: המורה ישאל את התלמידים: האם יש לכם השערה מדוע הכנו דווקא השיעור סמיילי? תשובה: "משכנס אדר מרבים בשמחה". יהודי תמיד צריך לעבוד את ה' ולפעול מתוך שמחה, אך חדש אדר הוא זמן בו שמחים במיוחד, בגלל הנס הגדול של חג הפורים. לכן, נלמד בתקופה הקרובה על נושא השמחה.

פעילות 1: הכרת השמחה כרגש פנימי

היגד מקשר: ראינו בתמרור את החיוך, שמבטא שמחה, ואת הפרצוף החמוץ שמבטא עצב.

שאלה לדיון: האם אדם שמחייך הופך להיות שמח? רעיון להמחשה: המורה יכול להמחיש על עצמו או לבקש מתנדב מבין התלמידים ולמתוח לו את השפתיים בצורה של חיוך, ולשאול "האם זה אומר שהילד שמח?"

תשובה: השמחה היא רגש פנימי, כאשר האדם מרגיש טוב ונעים, ואז ממילא הוא גם מתנהג בביטויים של שמחה. כעת נזהה את הרגש הפנימי ואחר כך נתייחס לביטויי השמחה.

המורה יציג מקרים שונים בפני התלמידים (נספח 2) והתלמידים יצטרכו לזהות את הרגש המתעורר במקרה זה - שמחה או עצב, ולהציג את התמרור המתאים לרגש ביצירה שהכינו.

פעילות 2: זיהוי ביטויי השמחה על ידי תמונות ופנטומימה

היגד מקשר: ראינו מצבים שונים בהם מתעורר רגש של שמחה. **שאלה לתלמידים:** מה אנו עושים כאשר שמחים? (רוקדים, מחייכים, שרים, צוחקים). לפי הביטויים הללו אנו גם יכולים לזהות אם האנשים שלידינו שמחים או עצובים.

המורה יציג תמונות שונות (נספח 3) והתלמידים יצטרכו לזהות האם האדם שמח או עצוב.

אפשרות א: להשתמש בתמרור ולהציג את הרגש המתאים לתמונה.

אפשרות ב (לגיוון): אם התמונה מבטאת שמחה, התלמידים ימחאו כפיים. אם התמונה מבטאת עצב התלמידים יעשו קולות בכי.

לאחר מכן המורה יזמין תלמידים להציג פנטומימה בפני הכיתה (הצגה ללא מילים), והתלמידים יצטרכו לזהות איזה רגש מבטא הילד, בהתאם לתנועות ולשפת הגוף. אפשר לחזור ולסכם עם התלמידים: מה מבטא שמחה? חיוך, צחוק, ריקוד. מה מבטא ההיפך משמחה? בכי, עיניים מושפלות, גב שפוף, פה קמוץ וכדומה. <<<

טיפוח אקלים חינוכי חסידי מיטבי

<<

פעילות 3: חשיבות השמחה

היגד מקשר: לאחר שהבנו מהי שמחה ומהם הביטויים שלה נלמד על חשיבותה.

שאלה לדיון: ילדים, למה חשוב לשמוח? אם למשל, אמא מבקשת ממני עזרה בבית מה זה משנה אם אני עוזר בשמחה ובחשק, או בלי שמחה?

כדי להבין את ההבדל, נערוך מספר המחשבות, בהצגת התלמידים.

המורה יבקש משני תלמידים למלא משימות שונות, ובכל פעם יבקש מתלמיד א' לעשות זאת בשמחה ובחשק, ומתלמיד ב' יבקש למלא את המשימה בחוסר חשק. (נספח 4, פירוט המשימות). לאחר מכן המורה יערוך השוואה בין הביצועים (יש מקום להדגיש שאין זו תחרות בין הילדים, כי הם קבלו הוראות שונות, אלא השוואה בין פעילות מתוך שמחה לפעילות ללא שמחה).

לסיכום ההמחשות: כאשר אנו עוזרים בשמחה אנו מצליחים לפעול **מהר יותר וטוב יותר** והרגשתנו והרגשת הסובבים אותנו נעימה. בנוסף, יש מצווה לעבוד את ה' בשמחה וכשאנחנו שמחים אנחנו מקיימים מצווה חשובה וגם קיום המצוות שלנו טוב יותר.

סיום

היגד מקשר: כדאי להשתדל לעשות דברים בשמחה. מה אנו יכולים לעשות בשמחה? אפשר לשמוע את תשובות התלמידים וכן להציע:

להתפלל בשמחה, לעזור בבית בשמחה, לסדר את הכיתה בשמחה, לתת צדקה בשמחה, לברך בשמחה, להגיד 'בקר טוב' לחבר בשמחה, לשחק עם חברים בשמחה.

כל תלמיד יבחר פעולה מהרשימה הנ"ל אותה הוא רוצה לבצע בשמחה היום/מחר, ויקבל ציור לצביעה בהתאם (דפי צביעה, נספח 5). את הציורים אפשר לתלות בכיתה או להדביק באחת המחברות.

האמצעים / שמחה

טיפוח אקלים חינוכי חסידי מיטבי

נספח 1

כרצוף שמח וכרצוף עצוב

טיפוח אקלים חינוכי חסידי מיטבי

נספח 2

מקרים (לפעילות 1)

- א. סבתא הגיעה לביקור ונתנה לדני מתנה.
- ב. המורה הודיעה לתלמידים שמחר יצאו לטיול.
- ג. חנה איבדה את הקלמר החדש שלה.
- ד. דינה הצליחה לעשות הפתעה לאמה וסדרה את החדר.
- ה. לנועה נולד אח קטן.
- ו. יוסי נפל וקבל מכה בברך.
- ז. אסתי חגגה מסיבת יום הולדת עם המשפחה.
- ח. בסעודת שבת מנדי אמר דבר תורה וכולם מחאו לו כפיים.
- ט. שניאור רב עם אחיו הקטן.
- י. שושי שיחקה עם אחותה הקטנה ועזרה לה.
- יא. חיים שכח את הסנדוויץ בבית.
- יב. אבי ראה כי לחיים אין מה לאכול, והוא כיבד אותו מהאוכל שלו.
- יג. שרית הלכה לחתונה של דודה שלה.

האמצעים / שמחה

טיפול אקלים חינוכי חסידי מיטבי

נספח 3/א

שיעור מס' 17

חב"ד: חכמה - פותחים

מי שטוב לו הוא שמח

טיפוח אקלים חינוכי חסידי מיטבי

נספח 3/ב

טיפול אקלים חינוכי חסידי מיטבי

נספח 3/ג

טיפול אקלים חינוכי חסידי מיטבי

נספח 3/ד

טיפול אקלים חינוכי חסידי מיטבי

נספח 3/ה

טיפול אקלים חינוכי חסידי מיטבי

נספח 3/ו

האמצעים / שמחה

טיפול אקלים חינוכי חסידי מיטבי

נספח 4

הנחיות למורה להמחשות בפעילות 2

המורה יבקש משני תלמידים למלא משימות שונות, ובכל פעם יבקש מתלמיד א' לעשות זאת בשמחה ובחשק, ומתלמיד ב' יבקש למלא את המשימה בחוסר חשק. המורה יכוון את התלמידים כיצד פועלים בשמחה/ללא שמחה בהתאם לביטויים שנלמדו בכיתה.

המשימות:

1

שני התלמידים יתבקשו לסדר את השולחן שלהם (או לארגן פינה בכיתה) ולאחר מכן נשווה: מי סידר מהר יותר? מי סידר טוב יותר? למי היה כיף לסדר ולמי היה קשה?

2

שני תלמידים יתבקשו לצייר ציור, ולאחר מכן נשווה: איזה ציור יפה יותר?

3

שני תלמידים יתבקשו לתת לחבר טופי (אביזר 3) או להגיש לחבר עזרה מוגדרת, ולאחר מכן נשאל את שני הילדים שקבלו עזרה: איך הרגשתם? ונשווה: מתי אדם נהנה יותר לקבל משהו/עזרה מאיתנו?

האמצעים / שמחה

טיפוח אקלים חינוכי חסידי מיטבי

נספח 5

דפי צביעה

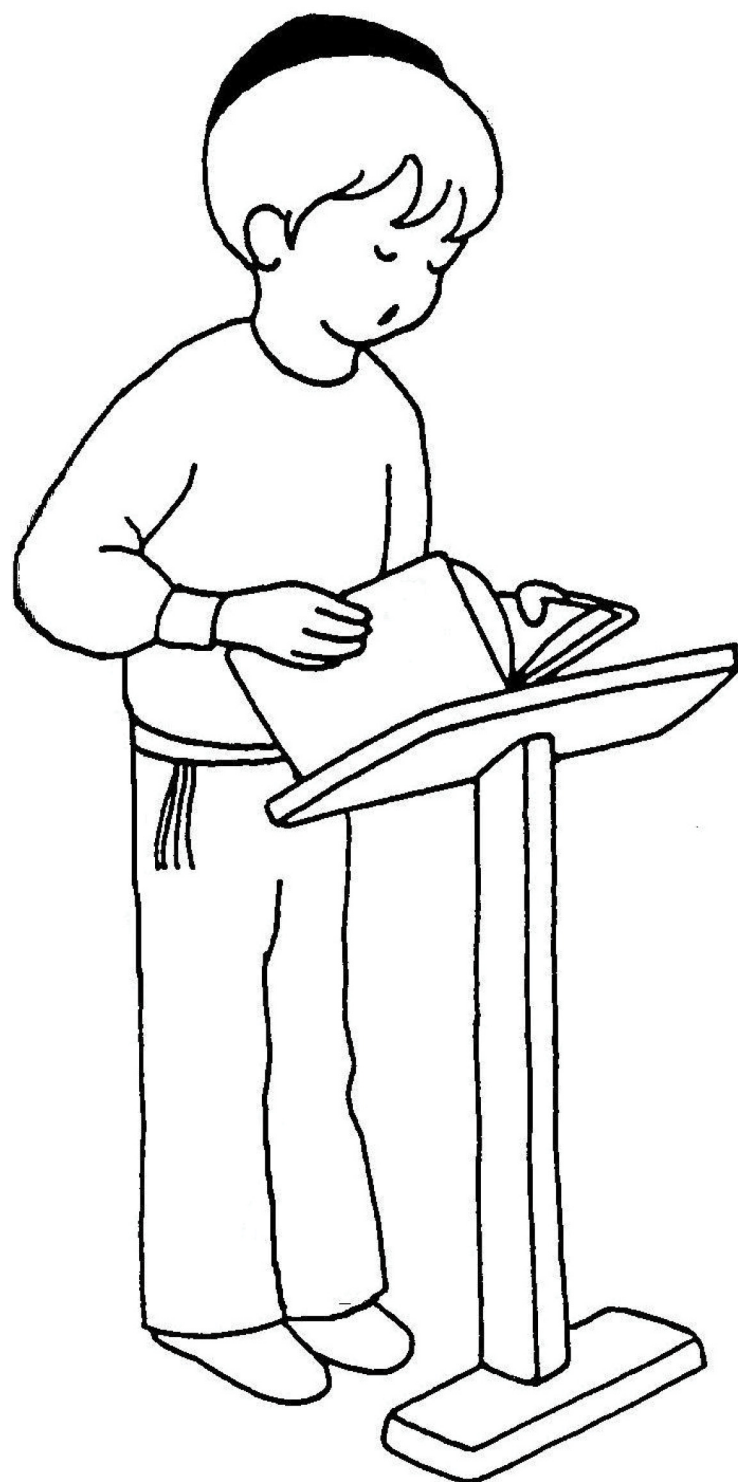

נֹתֵן צֶדֶקָה בְּשִׂמְחָה.

מִתְפִּיל בְּשֹׁמְחָה.

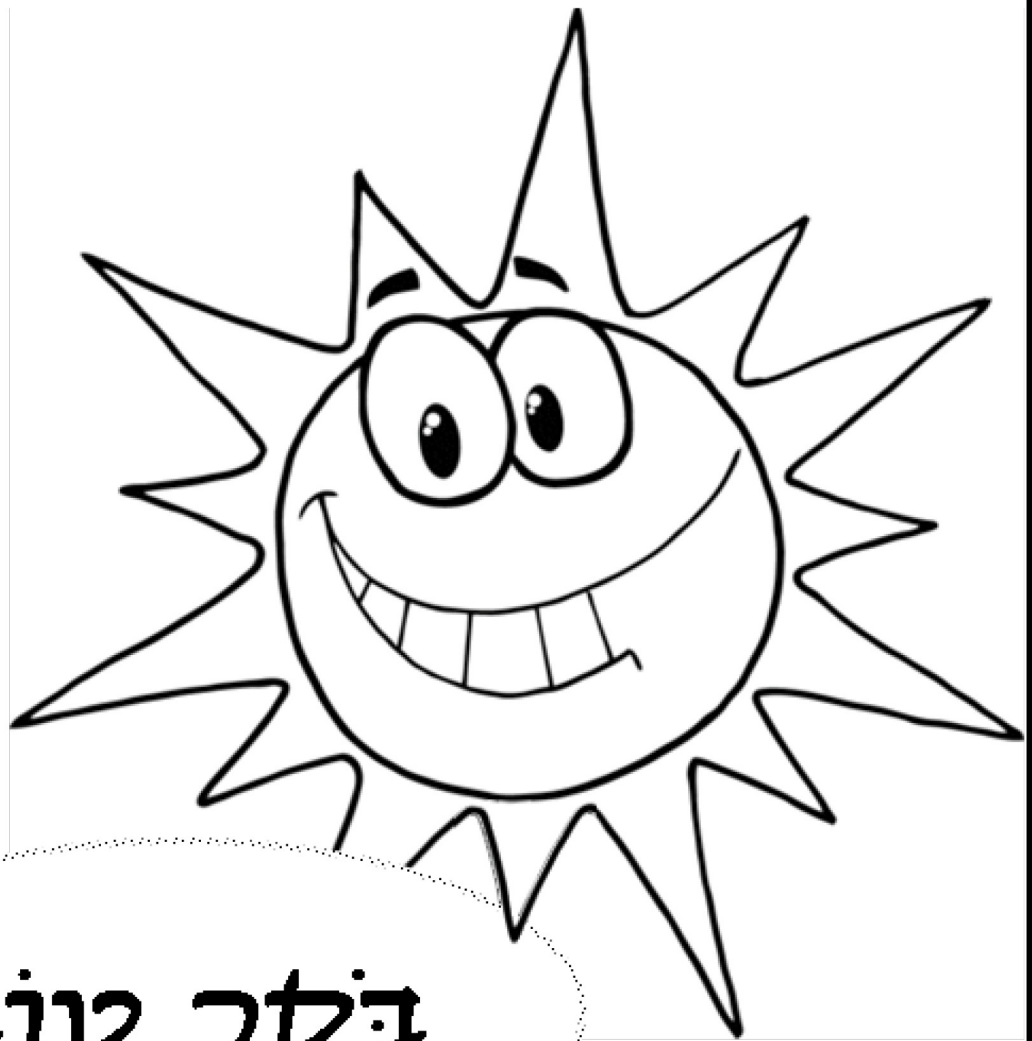

מבחר בשמחה.

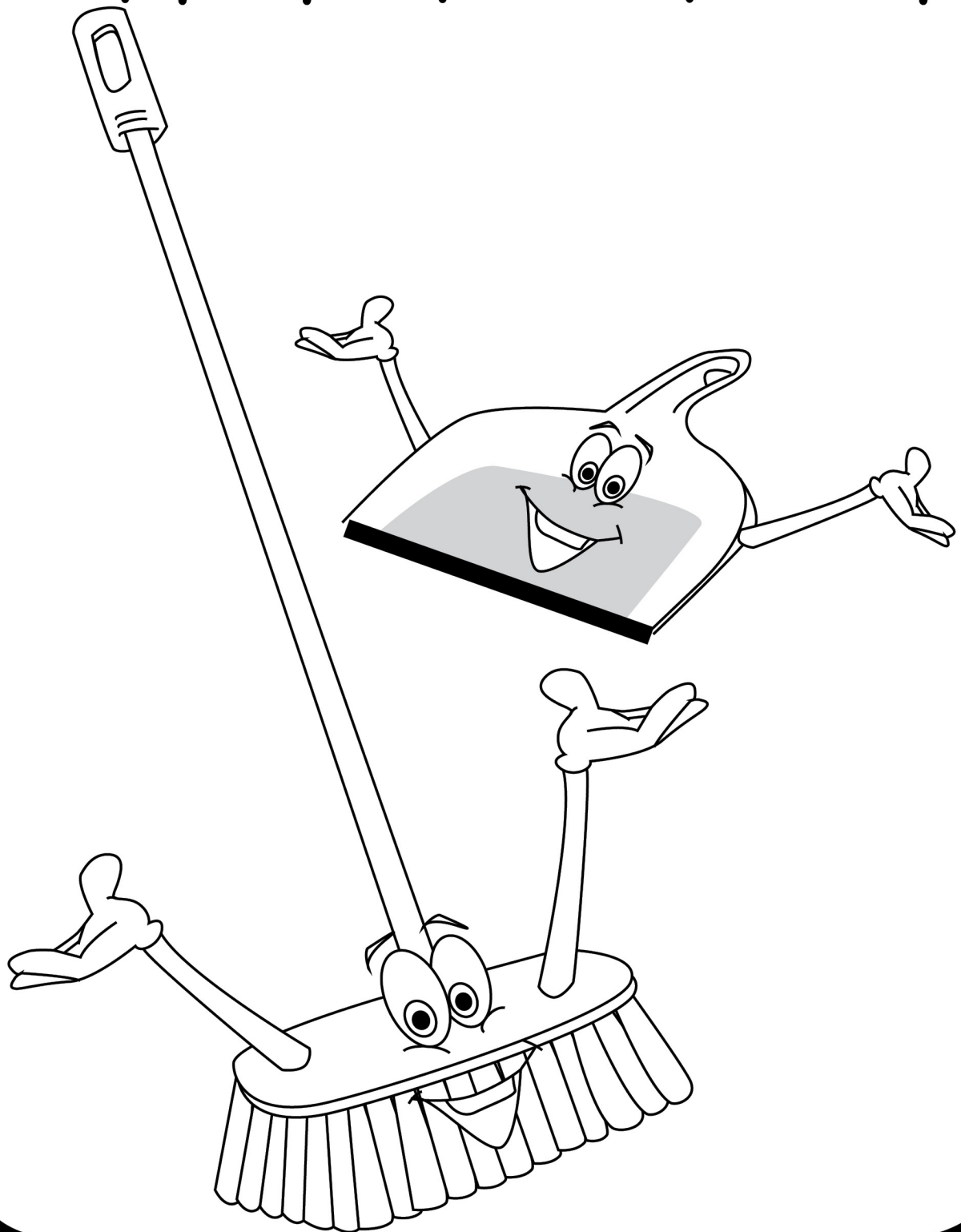
אומר בקר טוב בשמחה.

בקר טוב

מְסִידֹר אֶת הַפֶּתַח בְּשִׁמְחָה.

עוֹזָר בַּבַּיִת בְּשׂוֹמְחָה.

מְשֻׁחַק עִם חֲבֵרִים בְּשֻׁמְרָה.

טיפוח אקלים חינוכי חסידי מיטבי

נספח 6

מקורות העשרה למורה

"עבדו את י-הוה בשמחה באו לִפְנֵי בְּרִנָּה" (תהלים ק, ב)

למה חשוב לשמוח?

"כמו שנצחון לנצח דבר גשמי, כגון שני אנשים המתאבקים זה עם זה להפיל זה את זה, הנה אם האחד הוא בעצלות וכבדות ינוצח בקל ויפול גם אם הוא גיבור יותר מחבירו, ככה ממש בנצחון היצר, אי אפשר לנצחו בעצלות וכבדות, הנמשכות מעצבות וטמטום הלב כאבן, כי אם בזריזות, הנמשכת משמחה ופתיחת הלב וטהרתו מכל נדנוד דאגה ועצב בעולם"

(תניא ריש פכ"ו)